

พุทธจริยศาสตร์: ทางเลือกของการป้องกัน การทุจริตคอร์รัปชัน Buddhist Ethics: The Alternative Practice of Anti-Corruption

ธัชฐชาพัฒน์ ยุktanนท์

Tascharpat Yuktananda

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

Faculty of Liberal Arts, Krirk University

Email: 3orchid.co.51@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักหลักพุทธจริยศาสตร์ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร ภายใต้นโยบายการบริหารจัดการประเทศ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้เขียนใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ร่วมกับหลักพุทธจริยศาสตร์ บูรณาการร่วมกับหลักการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร เพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศและการสร้างธรรมาภิบาลชาติ ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษาครั้งนี้คือ ได้แนวทางหรือวิธีการในการประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยอาศัยหลักการเชิงพุทธจริยศาสตร์เข้ามาช่วยกล่อมเกลাজิตใจให้เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงผู้บริหารทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์ และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจให้กับประชาชนทุกที่ที่ใช้บริการได้

คำสำคัญ: พุทธจริยศาสตร์; การป้องกัน; การทุจริตคอร์รัปชัน; องค์กร

Abstract

This article is aimed to study the application of Buddhist principles in preventing corrupt in organizations under the policy of good governance. The author uses the literature review methodology related to Thailand policy 4.0 in term of good governance management together with Buddhist ethics Integration with the principle of preventing corruption in the organization to find ways to promote anti-corruption in the organization to be consistent with national reform and the creation of national governance. The benefits of this study are: The method or method of applying the Buddhist Principles of Ethics to prevent corrupt corruption in organizations, both public and private based on the principles of Buddhist ethics, to help the minds of staff and workers including executives in both the public and private sectors to be able to work together transparently, righteously and can be monitored at every step for create trust to the people.

Keywords: Buddhist Ethics; Prevention; Corruption; Organizations

บทนำ

สังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร มนุษย์ถือว่าเป็นสัตว์สังคม จึงเป็นธรรมชาติที่มนุษย์จะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มีการทำงานและแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามบทบาทของแต่ละคน มนุษย์จึงได้รับความสะดวกสบายจากวิทยาการทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่เหล่านั้น แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ทั้งปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมรวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ เกิดการเอาเปรียบกันทางสังคม มีการแบ่งชนชั้นและการแบ่งแยกทางสังคมอย่างรุนแรง การแบ่งฝักฝ่าย และเกิดความไม่ลงรอยกันทางความคิด ไม่สามารถที่จะประสานรอยร้าวที่เกิดจากความไม่เข้าใจร่วมกันให้เป็นเอกภาพได้

ภาวะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้มีเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น ปัญหาเหล่านี้ลุกลามไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง แม้กระทั่งศาสนา จนเกิดขบวนการที่นำไปสู่ปัญหาต่างๆ เหล่านั้นโยงไปสู่การแบ่งแยกทางสังคมจนยากที่จะก่อให้เกิดสังคมสมานฉันท์ได้โดยง่าย ในขณะที่ปัญหาที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญในปัจจุบัน คือ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในทุกๆ องค์กร โดยเฉพาะองค์กรในกำกับของรัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและค่านิยมในการบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐที่ล้าหลังและด้อยพัฒนา หากข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการใช้อำนาจทางราชการโดยมิชอบเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง กลุ่ม พรรค พวกพ้อง เหนือผลประโยชน์ส่วนรวม ย่อมสร้างความเสียหายต่อประเทศชาติและประชาชน (Senanuch, 2015) ในไม่ช้าเรื่องราวการทุจริตคอร์รัปชันถูกเปิดเผยออกมา และก็จะถูกต่อต้านอย่างรุนแรงรุนแรงจากภาคประชาชนและหน่วยงานที่ทำการตรวจสอบ ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงการประยุกต์หลักหลักพุทธจริยศาสตร์เพื่อการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร ภายใต้นโยบายการบริหารจัดการประเทศ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อค้นหาแนวทางที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ในปัจจุบันทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ จากแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีภายใต้นโยบายการบริหารจัดการประเทศอย่างมีธรรมาภิบาล ได้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรต่างๆ ทั้งในภาครัฐและในองค์กรภาคเอกชน ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านงบประมาณและการเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในเรื่องของการจัดซื้อ จัดจ้าง และการให้สินบนและอำมสินจ้างอื่นๆ

ผู้เขียนหวังว่า บทความนี้จะประโยชน์ต่อสาธารณะและสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรโดยใช้หลักพุทธจริยศาสตร์เป็นหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อช่วยป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่อาจจะเกิดขึ้นได้กับทุกองค์กรในปัจจุบัน

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบัน

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันเป็นปัญหาใหญ่ที่ทุกๆ ประเทศทั่วโลกต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นประเทศทั้งในกลุ่มที่พัฒนาแล้ว กำลังพัฒนา และประเทศที่ยังไม่พัฒนา เป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับโลก และทวีความรุนแรง ซับซ้อน และยากต่อการตรวจสอบมากขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าบางประเทศได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาบริหารจัดการระบบราชการและหน่วยงานของรัฐ และยังมีการรณรงค์จากองค์กรภาครัฐหรือองค์กรอิสระต่างๆ อย่างเช่น องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารโลกและการชักชวนให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการต่อต้านการคอร์รัปชัน แต่ปัญหานี้ก็ยังคงอยู่และไม่มีทีท่าว่าจะหมดไปในเร็ววันสำหรับประเทศไทย ปัญหาคอร์รัปชันเกิดขึ้นในสังคมไทยมาช้านานและมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้รัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ จะมีความพยายามป้องกันและปราบปราม อีกทั้งยังรณรงค์เรื่องการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ แต่ปัญหาการคอร์รัปชันก็ยังคงมีอยู่และไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป แนวโน้มการทุจริตคอร์รัปชันจากดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยในช่วง 17 ปีที่ผ่านมาไม่ค่อยดี ถึงแม้จะเพิ่มขึ้นมาเล็กน้อยแต่เมื่อเทียบกับประเทศใกล้เคียง แล้วจะเห็นพัฒนาการที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนดูได้จากปี พ.ศ. 2555-2560 ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยอยู่ในช่วง 35-38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่สามารถลดการทุจริตคอร์รัปชันลงได้อย่างมีนัยสำคัญ ถึงแม้จะมีการรณรงค์และปราบปรามอยู่เสมอก็ตาม ในปี พ.ศ. 2560 ค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของไทยอยู่ที่ระดับ 37 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่อันดับ 96 ของโลก (Transparency International, 2017) ลดลงจากปี พ.ศ. 2559 อยู่ที่ระดับ 38 ซึ่งเป็นดัชนีที่สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาคอร์รัปชันในระดับที่สูง และสะท้อนถึงผลของการต่อต้านการคอร์รัปชันของประเทศไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ เอกชนและประชาชนในประเทศ จะต้องมีส่วนร่วมในการต่อต้านและกำจัดปัญหาการคอร์รัปชันให้หมดไปจากประเทศร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (Chiengkul, 2018)

จากการศึกษาหลักการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ 1) ธนาคารโลก 2) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย 3) องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา 4) รัฐบาลไทย 5) สถาบันออกแบบอนาคตประเทศไทย และ 6) องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ผลการศึกษา พบว่า หลักการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจากทุกองค์กรมีความเกี่ยวเนื่องและคล้ายคลึงกันในบางหลักการ ซึ่งในแต่ละหลักการก็จะมีหัวใจหรือแก่นร่วมกัน คือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือมีธรรมาภิบาล (Good Governance) (Sirirattanajit, 2013) และการปฏิรูปองค์กรในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจัดการทุจริตคอร์รัปชันในทุกๆ รูปแบบ (Pitsuwat, 2014) ซึ่งเมื่อนำหลักการการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทั้งองค์กรในต่างประเทศและในประเทศไทยมาบูรณาการเข้าด้วยกัน จะสามารถนำไปสร้างโมเดลใหม่ ซึ่งแบ่งหลักแห่งการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันออกเป็น 5 หลัก ดังนี้

1) หลักแห่งการเปิดเผยต่อสาธารณชน เป็นเรื่องของการแสดงจริงใจและเปิดเผย ไม่มีวาระซ่อนเร้นและผลประโยชน์แอบแฝง ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลและบริหารบ้านเมืองจะต้องแสดงตนว่าเป็นใคร ทำอะไร มีรายได้มาจากไหน ในส่วนของโครงการต่างๆ ทั้งที่เกิดจากภาครัฐหรือเอกชน จะต้องมีความตรงไปตรงมา สามารถเปิดเผยรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวกับโครงการทั้งหมดให้สาธารณชนได้รับรู้โดยทั่วกัน เป็นต้น

2) หลักแห่งกฎหมายและข้อบังคับ เป็นเรื่องของการออก เปลี่ยนแปลง แก้ไขและการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ให้มีความเข้มข้น และครอบคลุมการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้น อาจมีเป็นการแก้ไขเขตช่องว่างหรือเป็นการเพิ่มโทษสำหรับผู้ทุจริตคอร์รัปชันให้มากและยาวนานขึ้น เป็นต้น

3) หลักแห่งความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ เป็นเรื่องของความโปร่งใสและสาธารณชน ผู้ตรวจสอบ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถที่จะตรวจสอบ ทั้งในด้านตัวบุคคล นโยบาย โครงการต่างๆ หรือแม้แต่การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์กรต่างๆ

4) หลักแห่งการส่งเสริมโดยภาครัฐ เป็นเรื่องของภาครัฐที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้การขจัดและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ทั้งการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดีแก่ประชาชน

5) หลักแห่งการปฏิรูป เป็นการปฏิรูปหลายส่วน ทั้งองค์กร ระบบ โครงสร้าง ฯลฯ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการขจัดและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่เป้าหมายแห่งการเป็นประเทศที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

จากผลการศึกษาหลักการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยที่ได้ สามารถเขียนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1 (World Bank, 2014; Anti-Corruption Organizations of Thailand, 2014)

ภาพที่ 1 โมเดลการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าโมเดลใหม่ของการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ประกอบไปด้วยหลักใหญ่ทั้ง 5 หลัก ซึ่งในแต่ละหลักก็ยังแสดงออกถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลักการทั้งห้านี้ จะได้รับผลกระทบ หากหลักการใดหลักการหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากว่าโมเดลใหม่นี้ได้พัฒนา มาจากการบูรณาการหลักการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่มาจากหลากหลายองค์กร ซึ่งในบางหลักการ ที่มาจากแต่ละองค์กรก็มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันอยู่ในตัวอยู่แล้ว เมื่อนำหลักการทั้งหมดมารวมเข้าด้วยกัน และจัดแบ่งประเภทเสียใหม่ จึงส่งผลให้หลักทั้งห้าจากโมเดลใหม่ มีความสัมพันธ์กันและกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นการที่จะนำโมเดลใหม่นี้ไปใช้เพื่อต่อสู้กับการทุจริตคอร์รัปชัน จำเป็นต้องเข้าใจการบูรณาการ แบบองค์รวม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือทุกๆ ส่วน จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ก็ เพื่อให้การดำเนินการในแต่ละฝ่ายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สัมพันธ์และสอดคล้อง เอื้อต่อการดำเนินงาน ของกันและกัน โมเดลใหม่นี้จึงจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กร ประชาสังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์

แนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากจะใช้แนวทางในการแก้ปัญหาเชิงวิชาการที่ ได้จากการศึกษาข้อเท็จจริงแล้ว การแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังสามารถใช้วิธีทางพุทธศาสนา โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ทางพุทธจริยศาสตร์เข้ามาช่วยปรับพฤติกรรมของบุคคล เพื่อสร้างจิตสำนึกทาง จริยธรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรมีภูมิคุ้มกันทางจริยธรรมและตั้งอยู่บนความดีงามในการ ทำหน้าที่บริหารจัดการองค์กรได้ โดย Phraphromkhunakorn (P.A. Payutto), (2000) ได้ให้คำจำกัด ความของจริยธรรมไว้ว่า เป็นศีลธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็นไป การครอง ชีวิตการใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิตทุกด้านทุกแง่ทุกระดับ ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ ทั้งด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านจิต ด้านปัญญา สอดคล้องกับ Phamethidhammaphon (Prayoon Dhammajitto) (1990) ที่มองว่า เป็น หลักแห่งความประพฤติ หรือ แนวทางของการประพฤติดี เช่นเดียวกับ Sawai Malathong (1999) ที่กล่าวว่า เป็นกฎเกณฑ์แห่งความประพฤติหรือหลักความจริงที่เป็น แนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ พุทธจริยธรรมจึงมีความหมายว่า เป็นระบบการดำเนินชีวิตที่ดีงามหรือ ระบบการประพฤติปฏิบัติ ตามหลักธรรมทั้งหมดของพระพุทธศาสนาเพื่อให้บรรลุจุดหมาย คือ ความสุขใน การดำเนินชีวิต สามารถประพฤติปฏิบัติตนให้สามารถอยู่ในสังคมได้ด้วยการครองชีวิตที่ประเสริฐ มีคุณธรรม ในจิตใจรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดีงาม ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ตลอดจนพัฒนาตนเองตามแนวทางของพระพุทธ ศาสนา จนบรรลุความสุขในระดับต่างๆ ตั้งแต่ความสุขขั้นพื้นฐานจนเข้าถึงการบรรลุความสุขขั้นสุดท้ายที่ เรียกว่า ความสุขในนิพพาน

ได้แบ่งประเภทของจริยธรรมไว้เป็น 3 ระดับ (Somjai, 1989; Poonyanuphap, 1997) คือ

- 1) จริยธรรมระดับพื้นฐานได้แก่ เบญจศีล เบญจธรรม
- 2) จริยธรรมระดับกลางได้แก่ กุศลกรรมบถ 10 และ
- 3) จริยธรรมระดับสูงได้แก่ มรรคมีองค์ 8 และยังรวมไปถึงจริยธรรมในชีวิตประจำวัน

การบูรณาการพุทธจริยศาสตร์กับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

การแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันโดยอาศัยหลักการเชิงพุทธนั้น ผู้เขียนมองว่า ผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรเป็นผู้ดูแลและทำหน้าที่บริหารจัดการองค์กร มีความสำคัญและเป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถเข้าถึงทรัพยากรของที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะการจัดสรรและดูแลด้านงบประมาณ ดังนั้น กลุ่มผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรจึงต้องมีจริยธรรมและสำนึกรับผิดชอบในระดับสูงกว่าบุคคลทั่วไป ผู้เขียนจึงมองว่า หากจะบูรณาการพุทธ จริยศาสตร์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรเหล่านี้ จะต้องเป็นจริยธรรมขั้นสูง ซึ่งได้แก่ มรรคมีองค์ 8 โดยผู้เขียนมองว่าการจะสร้างจริยธรรมและจิตสำนึกรับผิดชอบให้กับผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันนั้น จะมีความเกี่ยวข้องกับมรรคมีองค์ 8 อยู่ 5 องค์เป็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ความดำริชอบ ได้แก่ ดำริในการไม่เบียดเบียนผู้อื่น หมายความว่า การจะคิดอ่านหรือทำอะไรทั้งหมดที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะและการดำเนินชีวิตของตน จะต้องไม่เบียดเบียนหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ในทางการบริหารจัดการองค์กรนั้น ผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรจะต้องมีความคิดดี คิดชอบ มองประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก บริหารจัดการองค์กรอย่างมีความรับผิดชอบ และคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ ไม่กระทำการใดๆ อันจะนำมาซึ่งความขัดแย้ง และผลกระทบเชิงลบต่อสังคมและสาธารณะชน โดยยึดหลักธรรมมาภิบาล เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กร

- 2) เจรจาชอบ ได้แก่ การไม่ประพฤติชั่วทางวาจาอันได้แก่ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ยุยงให้เขาแตกร้างกัน ไม่พูดคำหยาบคาย ไม่พูดเพื่อเจ้าเล่ห์หลอใหลไร้สาระ ในทางการการบริหารจัดการองค์กรนั้น การเจรจาปราศัยเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารองค์กร การพูดจาโดยใช้คำพูดที่ส่อเสียด ยุยงให้เขาแตกร้างกัน หยาบคายไม่เป็นอิสระต่อกัน จะทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและเกิดรอยร้าวลึกยากเกินกว่าจะแก้ไข

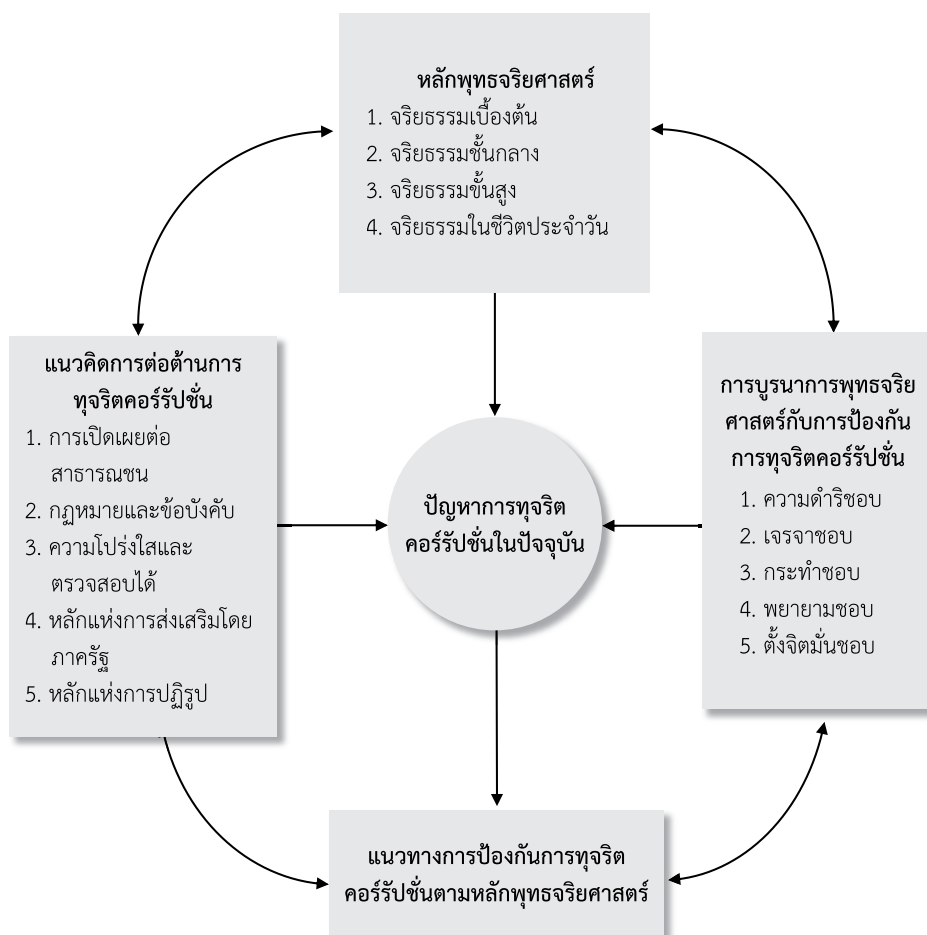
- 3) กระทำชอบ ได้แก่ กายสุจริต ทำการงานชอบโดยประกอบการทำงานที่ไม่ผิดประเพณี ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม และเว้นจากการทุจริต 3 อย่างได้แก่ การเบียดเบียนฆ่าสัตว์ตัดชีวิต การลักขโมย และฉ้อฉลคดโกง แกล้งทำลายผู้อื่น การประพฤติผิดในกาม ในทางการการบริหารจัดการองค์กรนั้น จะเกี่ยวเนื่องกับการทำงานที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม ไม่ฉ้อฉล คดโกง ไม่แกล้งทำลายผู้อื่น ซึ่งการบริหารจัดการองค์กรนั้น จะต้องกระทำการใดๆ ด้วยความชอบทำ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน ยึดหลักของกฎหมายและประโยชน์ที่จะเกิดกับประชาชนเป็นหลักใหญ่ มีธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์กร

4) พยายามชอบ ได้แก่ มีความเพียรชอบ 4 ประการได้แก่ เพียรระวังมิให้บาปหรือความชั่วเกิดขึ้น เพียรละบาปหรือความชั่วที่เกิดขึ้นแล้ว เพียรทำกุศลหรือความดีที่เกิดขึ้น เพียรรักษากุศลหรือความดีที่เกิดขึ้นแล้วให้คงอยู่ ในการการบริหารจัดการองค์กรนั้น การเพียรระวังมิให้บาปหรือความชั่วเกิดขึ้น เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน หมายความว่า หากป้องกันตนหรือจิตใจของตนมิให้ประพฤติปฏิบัติชั่วได้แล้วนั้น ก็จะไม่นำพาให้เกิดการกระทำผิดใดๆได้ การละเว้นไม่กระทำการใดที่เป็นบาป ก็จะส่งเสริมให้นักการเมืองและข้าราชการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น หากนักการเมืองและข้าราชการไม่คิดที่จะกระทำการใดๆไม่ดีหรือประพฤติปฏิบัติตนไปในทางชั่วตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว การทุจริตคอร์รัปชันก็จะไม่เกิดขึ้น

5) ตั้งจิตมั่นชอบ ได้แก่ ฌาน 4 คือตั้งใจชอบ ทำจิตให้สงบระงับจากกิเลส เครื่องเศร้าหมอง ให้มีอารมณ์แน่วแน่เป็นอันเดียว เพื่อให้จิตจดจ่อไม่ฟุ้งซ่าน หากอารมณ์อันไม่มีโทษให้จิตยึด จะได้ไม่พัวพันไปหลายทางได้แก่ การเจริญฌานทั้ง 4 ในการการบริหารจัดการองค์กรนั้น การทำจิตให้สงบ ระงับจากกิเลส ความโลภ ที่เกิดจากความอยากได้อะไรจะมี จะเกี่ยวข้องกับการหาช่องทางในการสร้างประโยชน์กับตนและพวกพ้องจากช่องว่างในกระบวนการด้านการดำเนินนโยบายสาธารณะ ซึ่งนั่นก็หมายถึงการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ในทางพระพุทธศาสนา การแสวงหา เกิดจากความต้องการ แต่ความต้องการที่ปนเปื้อนด้วยกิเลสนั้น เป็นความต้องการที่ไม่ดี ความไม่สงบในจิตใจจากความต้องการที่ครอบงำด้วยกิเลส จะทำให้บุคคลผู้ถูกรอบงำ กระทำการใดๆเพื่อตอบสนองความต้องการหรือกิเลสในใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ชั่วดี และไม่สนใจกระบวนการ ขอเพียงให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการเป็นพอ กิเลสในใจจึงเป็นต้นตอของการหาช่องทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนพอใจ และเมื่อใดที่ไม่สามารถได้สิ่งเหล่านั้นมาอย่างถูกต้องตามครรลองครองธรรม ก็จะหาทางการทุจริตคอร์รัปชันด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้ได้สิ่งนั้นมา

ผู้เขียนสามารถสรุปกรอบแนวคิดของการศึกษาได้ว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันเป็นปัญหาใหญ่ทั่วโลก และทวีความรุนแรง ซับซ้อน และยากต่อการตรวจสอบมากขึ้นเรื่อยๆ เช่นเดียวกับปัญหาคอร์รัปชันเกิดขึ้นในสังคมไทยที่มีมาอย่างช้านาน ถึงแม้รัฐบาลและหน่วยงานต่างๆจะมีความพยายามป้องกันและปราบปราม อีกทั้งยังรณรงค์เรื่องการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ แต่ปัญหาการคอร์รัปชันก็ยังคงมีอยู่ และไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ เอกชนและประชาชนในประเทศ จะต้องมีส่วนร่วมในการต่อต้านและกำจัดปัญหาการคอร์รัปชันให้หมดไปจากประเทศร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (Chiangkul, 2018) จึงเป็นที่มาของการศึกษาหลักการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย พบว่า หลักการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจากทุกองค์กรมีความเกี่ยวเนื่องและคล้ายคลึงกันในบางหลักการ ซึ่งในแต่ละหลักการก็จะมีหัวใจหรือแก่นร่วมกัน คือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือมีธรรมาภิบาล (Good Governance) (Sirattananajit, 2013) และการปฏิรูปองค์กรในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจัดการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ (Pitsuwat, 2014) ซึ่งเมื่อนำหลักการการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทั้งองค์กรในต่างประเทศและในประเทศไทยมาบูรณาการณเข้าด้วยกัน จะสามารถสรุปหลักแห่งการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันออกเป็น 5 หลัก ดังนี้ 1) หลักแห่งการเปิด

เผยต่อสาธารณชน 2) หลักแห่งกฎหมายและข้อบังคับ 3) หลักแห่งความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ 4) หลักแห่งการส่งเสริมโดยภาครัฐ และ 5) หลักแห่งการปฏิรูป ในขณะที่การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรมีภูมิคุ้มกันทางจริยธรรมและตั้งอยู่บนความดีงามในการทำหน้าที่บริหารจัดการองค์กรได้ ซึ่งจริยธรรมเป็นศีลธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ (Phraphromkhunakorn (P.A. Payutto), 2000) การยังชีวิตให้เป็นไป การครองชีวิตการใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิตทุกด้านทุกแง่ทุกระดับ ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านจิต ด้านปัญญา ผู้เขียนสามารถสรุปกรอบแนวคิดของการศึกษาเพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลักพุทธจริยศาสตร์ ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม

สรุป

การควบคุมพฤติกรรมผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรให้ประสบผลสำเร็จและเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน จึงจำเป็นต้องสร้างสำนักหรือมโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยให้เกิดความรู้สึกละอายหากจะทำในสิ่งไม่ถูกไม่ควร หรือเรียกได้ว่า “คุณธรรมและจริยธรรม” หลักจริยศาสตร์เพื่อการแก้ไขปัญหาทางการเมืองในสังคมไทย ยึดหลักการว่า การบริหารงานใดได้ดำเนินการถูกต้องตามตัวบทกฎหมาย ถือว่าการบริหารงานนั้นถูกต้องตามหลักจริยธรรม ยึดหลักการการพยายามแสวงหาความดีที่ยึดถือควรเป็นอย่างไร แล้วนำมาใช้เป็นมาตรฐานจริยธรรม เพื่อกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติ ในส่วนของหลักจริยธรรมในเชิงพุทธ หรือเรียกว่า พุทธจริยธรรม เป็นหลักการดำเนินชีวิตในพุทธจริยศาสตร์ ที่เป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยของตนเองและสังคม และบรรลุเป้าหมายของชีวิตอันอยู่ในกรอบของความดีตามเกณฑ์ของพุทธจริยศาสตร์

References

- Anti-Corruption Organizations of Thailand. (2014). *Statement on Anti-Corruption Organizations (Thailand)*. Bangkok: Anti-Corruption Organizations of Thailand
- Chiengkul, W. (2018). *Corruption-correction strategies in the World Bank's opinions and recommendations government economic policies: Conflicts of business interests*. Retrieved from: (May 5,)
- Malathong, S. (1999). *A guide to ethical education*. Bangkok: The Religious Publishing House.
- Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2014). *The History*. [Online]. Retrieved from: <http://www.oecd.org/> (May 10, 2018)
- Phamethidhammaphon (Prayoon Dhammajitto). (1990). *Buddhism and Philosophy*. Bangkok: Amarin Printing.
- Phraphromkhunakorn (P.A. Payutto). (2000). *Ethics for the New Generation*. Bangkok: International Journal.
- Phraphromkhunakorn (P.A. Payutto). (2005). *Dictionary of Buddhist studies code of conduct*. (14th ed.). Bangkok: Printing, Shipping and Packing Organization.
- Pitsuwan, S. (2014). *Reform of Thailand*. Bangkok: Thailand Design Institute.

- Poonyanuphap, S. (1997). *Comparative literature*. (4th ed.). Bangkok: Mahidol University.
- Senanuch, M. (2015). *Conflicts on the state system between personal and public benefits of a local administrative*. *Journal of graduate network studies Northern Rajabhat University*, 5, (9) (Special).
- Sirirattanajit, A. (2013). *Suggestion Thailand (1): Corruption case*. Faculty of Arts and Sciences, University of Hat Yai.
- Somjai, W. (1989). *Ethics and life*. Buriram: United College of South East Buriram.
- Transparency International. (2017). *Global Corruption Report 2012*. Berlin: Transparency International Secretariat.
- World Bank. (2014). *The History*. [Online]. Retrieved from: <http://www.worldbank.org/> (May 12, 2018)